

Ympäristösika asuu yliopistolla

(Lähetetty *Kauppalehti Pressoon* 11.4.2006)

Mikko Takala odottelee markkinoille "sydänpossua", josta saataisiin terveellisiä omega-3-öljyjä. Jarrut päällä, sillä "Yhdysvaltojen terveystieteelliset eivät ole hyväksyneet geneettisesti muunneltuja eläimiä ihmisravinnoksi kelpaaviksi" (Presso 8.4.).

Niin yksinkertainen ei asia ole. Geenitekniikka ei ole poikkeavassa asemassa tieteen tai käytännön kannalta Yhdysvalloissa, eikä geenimuuntelu tee eläimestä ravinnoksi kelpaamatonta.

Markkinoille aikova uusi elintarvike tutkitaan erikseen ominaisuuksiensa perusteella, jalostusmenetelmään katsomatta.

Jos elintarvikkeen ominaisuudet ovat muuttuneet oleellisesti jo käytössä oleviin tuotteisiin verrattuna, laukeaa vaatimus perinpohjaisemmista tutkimuksista.

Liha kuuluu USA:ssa perinteisesti maatalousviraston vastuulle, mutta "sydänpossu" joutuisi elintarvike- ja terveystieteellisen (FDA) hyväksyttäväksi. Sen omega-3-öljy katsotaan näet tässä tapauksessa "lisäaineeksi", koska terveystieteellistä ei tavallisen porsaan lihassa [juuri] ole.

Rahaa ja aikaa voi palaa hyväksyntäprosessissa hulpeasti, paitsi niissä tapauksissa, joissa [koostumuksen] parannus luokitellaan "tunnetusti turvalliseksi" (GRAS).

Monikaan ei siksi haluaisi olla [aivan] ensimmäisenä asialla. Pioneerin rahkeet voivat näet olla kovilla, kun viranomaiset vasta etsivät menettelyään ja vaativat varmuuden vuoksi uudelta tuotteelta yhä mutkikkaampia tutkimuksia.

Kanadalaisten "ympäristösikakin" asuu yhä yliopistolla, vaikka se jalostettiin jo vuonna 2001.

Gulphin yliopiston ympäristöpossut osaavat irrottaa ja käyttää hyväkseen kasvirehuun sitoutuneen fosforin. Siksi niiden jätökset eivät haise ja käyvät myös paremmin lannoitteeksi. Vesistöt puhdistuvat ja lakkaavat pulputtamasta metaania, kun niihin huuhtoutuu vähemmän fosforia.

Ympäristöasiat keventäisivät suuresti maatalouden ympäristörasitusta. Miksi ne eivät jo vilistä maailmaa pelastamassa?

Raha ratkaisee? Yliopistolla ei ole voimavaroja tuoda edes merkittävää ympäristötuotetta markkinoille.

Teollisuuskin katsoo ja odottelee. Ympäristöhyötyihin suhtaudutaan näet gallupien tasolla kyllä myönteisesti, mutta kaupan tiskillä niillä on paljon vähemmän vaikutusta kuluttajien ostokäytökseen.

Terveysominaisuudet voivat olla varmempi sijoitus läpimurtoon tässä vaiheessa. Ensiksi niitä nähtäneen kasvituotteissa. Pitkaketjuisia omega-3-kasviöljyjä on tulossa markkinoille Amerikassa vuonna 2011.

Geenitekniikka edes eläinten jalostuksessa ei ole kansalaisten tärkeimpiä huolenaiheita USA:ssa. Sen sijaan eläinten kloonaukseen epäilyttäviä kasveja (kuten viiniköynnöksiä ja omenalajikkeita) on lisätty "luonnottomasti" kloonamalla jo vuosituhatia.

Ehkäpä huonojen kopioiden ongelma on meille tutumpi – kauhufilmeistä, toimiston käytävältä, Lassista ja Leevistä?

Jussi Tammissola, MMT, kasvinjalostuksen dosentti

Lisää tietoa: <http://www.mm.helsinki.fi/~tammisol/Ympsika.htm>